

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Søer ved Bregentved og Gisselfeld

Natura 2000-område nr. 161

Habitatområde H142

Fuglebeskyttelsesområde F101

Titel: *Natura 2000-handleplan 2016-2021 – Søerne ved Bregentved og Gisselfeld*
Udgiver: *Faxe Kommune, Center for Plan & Miljø, Frederiksgade 9, 4690 Haslev*
Redaktion: *Charlotte Rosenblad Ralund og Anne Planeta Etzerodt*
År: 2017
For- og bagsidefoto: *Udsigt over Nielstrup Sø, Faxe Kommune*
Kort: © *Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering (SDFE)*

Må citeres med kildeangivelse.

FAXE
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	4
Baggrund.....	6
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan.....	7
Behov for indsatser.....	9
Indsatser fordelt på aktør	10
Prioritering af den forventede indsats.....	11
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	12
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	13
Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan.....	14
Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag.....	16
Bilag 4: Kortbilag.....	17

Resumé

Natura 2000-planerne har til formål at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Indsatsen gennemføres ved at iværksætte foranstaltninger, der medvirker til at sikre naturtyperne samt medvirker til, at den pleje, der er nødvendig for en række lysåbne naturtyper, gennemføres.

Natura 2000-området består af habitatområde H142 og fuglebeskyttelsesområde F101. Området har et areal på i alt 597 ha. fordelt på fem søer og deres næropland, som hovedsagelig består af landbrugsjord og lidt skov.

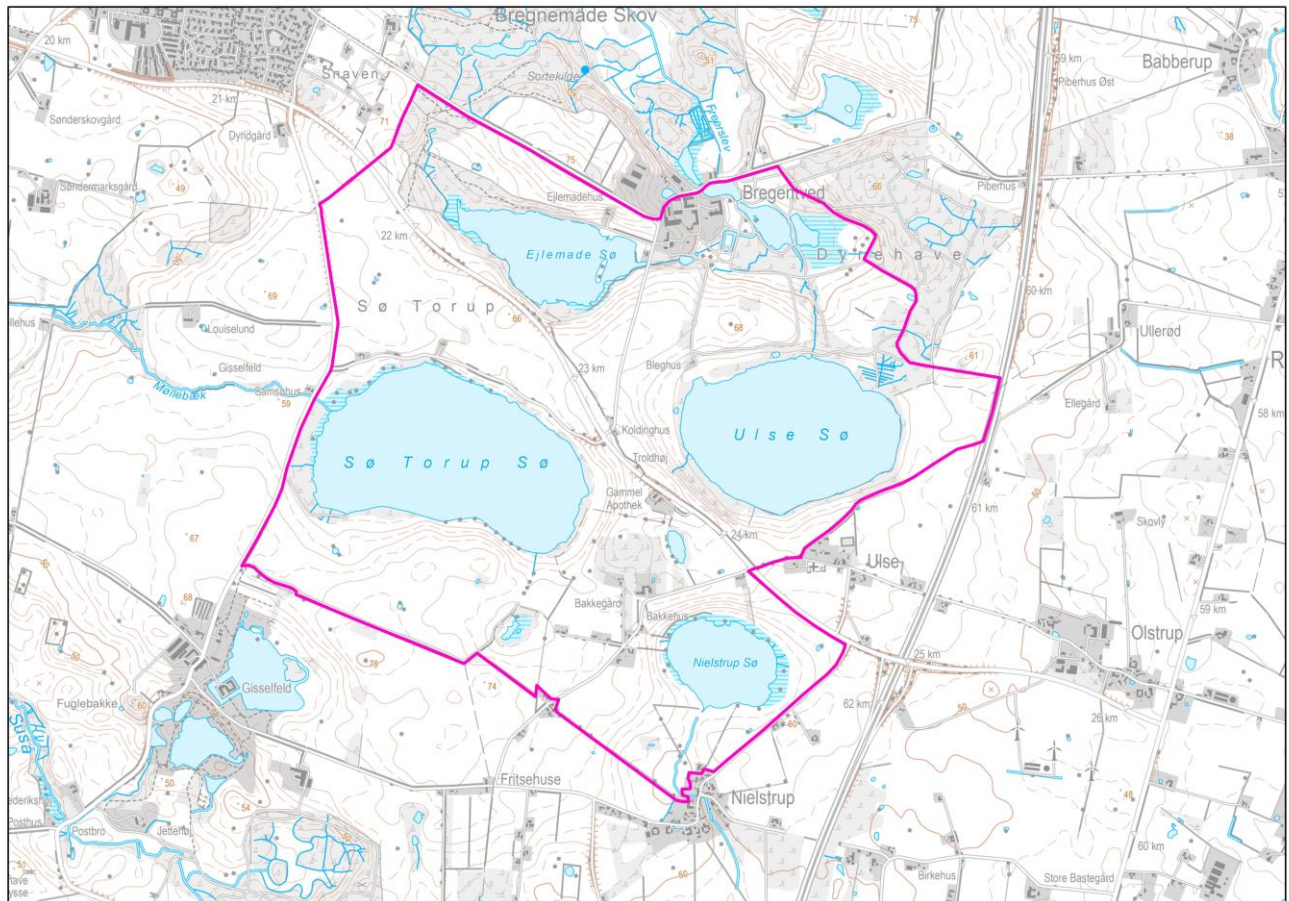
Søerne ligger i et højtliggende moræneområde på hver sin side af et vandskel. Ejlemade Sø, Ulse Sø og småsøerne omkring Bregentved Gods afvander til Tryggevælde Å, mens Søtorup Sø og Nielstrup Sø afvander til Suså. Ulse Sø og Søtorup Sø er dybe kildefødte søer opstået som dødishuller, mens Ejlemade Sø og Nielstrup Sø er lavvandede med middeldybder på ca. 1 meter.

Habitatområdet består af Søtorup Sø og Ulse Sø og er udpeget for naturtypen kransnålalgesø. Fuglebeskyttelsesområdet består af hele Natura 2000-området og er udpeget pga. den ynglende rørhøg samt grågåse og troldand, som raster i området.

Nærværende handleplan afrapporterer indsatsen udført i den tidligere planperiode samt beskriver den videreførte og den nye indsats, der skal igangsættes i Natura-2000 området inden udgangen af 2021. Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte.

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod færdiggørelse og vedligeholdelse af indsatser fra 1. planperiode, levesteder for ynglefugle, etablering af naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur samt hensigtsmæssig drift og pleje af lysåben natur herunder bekæmpelse af invasive arter.

Indsatserne udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Afgrænsning af Natura 2000-område nr. 161

Flyfoto over Nielstrup og Ulse Sø. Foto: Miljøstyrelsen, Jan Kofod Winther

Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens [hjemmeside](#).

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Faxe Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for Natura 2000-område nr. 161, Søer ved Bregentved og Gisselfeld.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2009-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Miljøstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Den kommunale handleplan skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i den kommunale Natura 2000-handleplan.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. dec. 2015). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

Den kommunale handleplan for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende perioden arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2009-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1. Følgende projekter er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:		
	Indsats	Privatejet
Indsats for arter	Forbedring af hydrologi (sikring af vandstand i Nielstrup Sø ved fastlæggelse af flodemål)	16,2 ha. realiseret
Indsats for sø naturtyper	Ekstensivering af drift omkring søerne	Indsatsen videreføres til realisering i 2016-2021

Flodemålet i Nielstrup Sø er fastsat til 49,0 m DNN. Foto: Faxe Kommune

Tabel 2. Følgende projekter er finansieret gennem landdistriktsmidler og er faciliteret af kommunerne:
Der er ikke udført indsatser for landdistriktsmidler i Natura 2000-området.

Tabel 3. Der er iværksat følgende Life-projekter:
<i>Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.</i>

Ud over de ovennævnte indsatser er handleplanen søgt gennemført gennem følgende tiltag:

- Bregentved Gods bekæmper mink efter behov på deres arealer omkring søerne for at mindske forstyrrelse af ynglende rørhøg.
- Gisselfeld Kloster bekæmper mink i samarbejde med Miljøstyrelsen omkring Søtorup Sø for at mindske forstyrrelse af ynglende rørhøg.
- Gisselfeld Kloster har ekstensiv drift på lidt over 4 ha. på nordsiden af Søtorup Sø samt udlagt 10-15 meter bred græsbræmme langs syd- og østsiden af Søtorup Sø mellem intensivt drevet arealer og søen.
- Dialog med lodsejere vedr. reducere forstyrrelser i form af jagtinteresser. Dette vurderes ikke at være realistisk at gennemføre med udgangspunkt i lodsejernes interesser og ønsker for området samt ringe muligheder for erstatning. Indsatsen videreføres derfor ikke til næste planperiode (2016-2021).

Rørhøg er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Foto: Colourbox

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Natura 2000-område 161, Søer ved Bregentved og Gisselfeld, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 2, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 3. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 4. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne				
Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Sø naturtyper	Fodring ved søerne nedbringes	-	I hele området	I hele området
	Ekstensivering af drift omkring søerne	-	Op til 16,5 ha.	Op til 16,5 ha.

Tabel 5. Behov for forvaltningstiltag for arter			
Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:	
		Igangværende indsats	Samlet behov for indsats
Forbedring af levesteder for rørhøg via forbedring af hydrologi og/eller reducere af vedplantedække		-	Op til 27 ha.
Bekæmpelse af mink		I hele området	-

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planen indsatsprogram er der følgende retningslinjer:

- Tilstanden af levestederne for rørhøg forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.

Det kan både være handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer samt øvrige relevante indsatser beskrevet i tabel 4 og 5. Derfor angiver tabel 6 den aftalte opgavefordeling mellem handleplanmyndighederne og de offentlige lodsejere i Natura 2000-området.

Tabel 6. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere
<i>Da Faxe Kommune er eneste handleplanmyndighed i dette Natura 2000-område, er der ikke behov for en nærmere fordeling af arbejdsopgaverne.</i>

Trolldand er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Foto: Colourbox

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- Sammenhæng i naturen
- Levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 4 og 5). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Kommunerne prioriterer:

- Fremkommelighed i projekterne og dermed frivillighed og inddragelse i forhold til lodsejere
- At handleplanens indsatser vil blive set i sammenhæng med myndighedernes øvrige forvaltningsopgaver
- Synergi med andre indsatser for at opnå de største gevinster med færrest ressourcer. Det gælder både i forhold til vandplanen, fredninger, sikring af biodiversitet, klimaplaner, friluftsliv m.m.

Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for særlige lodsejergupper:

- Lodsejere som er særligt interesserede i at gennemføre en indsats
- Lodsejere med arter i ugunstig bevaringsstatus
- Lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planen.

Kommunen vil igennem hele planperioden have særlig fokus på:

- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- Sikring af levesteder for ynglefuglen rørhøg
- Bekæmpelse af invasive arter

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Faxe Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 7, og i den forbindelse tager kommunen en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 7 viser kommunens plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 7. Forventet plan for interessentinddragelse		
Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Inddragelse af lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planen	Dialog om udførte indsatser i 1. planperiode	I løbet af handleplanens udarbejdelse
Orientering af Faxe Naturråd	Kommunen orienterer rådet om fremdriften i handleplanerne	Jævnligt gennem planperioden
Orientering om tilskudsmuligheder	Orientering til lodsejere om tilskudsmuligheder i Natura 2000-området	Tidligt i planperioden
Lodsejer dialog	Berørte og relevante lodsejere vil blive kontaktet med henblik på at medvirke til planens gennemførelse	Løbende i hele planperioden
Formidling for borgere	Orientering om Natura 2000-projekter på hjemmeside	Jævnligt gennem planperioden

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Grågæs over Nielstrup Sø. Grågås er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Foto: Faxe Kommune

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Der er ingen offentlige lodsejere i dette Natura 2000-område, som laver egne drifts- og plejeplaner.

Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

Den overordnede målsætning for området angiver det overordnede sigte for, hvordan området skal udvikle sig for såvel at sikre det konkrete områdes integritet som for at bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter.

De overordnede mål for Natura 2000-område nr. 161 er:

- At der er god vandkvalitet og tilfredsstillende hydrologiske forhold i søerne med en artsrig undervandsvegetation, herunder kransnålalger, så området udgør et velegnet levested for både ynglende og rastende fugle i området.
- At områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder.

Udover de overordnede målsætninger for Natura 2000-området er der opstillet en række konkrete målsætninger for hvorledes naturtyper og arter kan opnå gunstig bevaringsstatus på sigt. Disse konkrete målsætninger fremgår af Natura 2000-planen for området.

Generelle og specifikke retningslinjer fra Natura 2000-planen for område nr. 161

Opfyldelsen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktiverne omfatter, er en opgave, som strækker sig over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode, således at det sikres, at Danmark efterlever de EU-retlige forpligtelser, og der kan etableres en sammenhæng mellem indsats og tilgængelige virkemidler.

Den nationale prioritering af indsatsen i 2. planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i 1. planperiode fastholdes og afsluttes, og der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturarealer.

Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Retningslinjerne er opdelt i generelle retningslinjer, der gælder for alle områder og specifikke retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk.

Generelle retningslinjer:

- Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
- Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
- Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2009-15 afsluttes.

Områdespecifikke retningslinjer:

- Tilstanden af levestederne for rørhøg forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.

Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H142 og fuglebeskyttelsesområde F101.

Tabel 8. Naturtyper på udpegningsgrundlaget			
Naturtype nr.	Naturtype navn	Handleplanmyndighed	I alt
		Faxe Kommune	
3140	Kransnålalgesø	87 ha.	87 ha.
I alt		87 ha.	87 ha.

Arter på udpegningsgrundlaget

Der er ingen arter på udpegningsgrundlaget

Fugle på udpegningsgrundlaget

Ynglefugle:

Rørhøg

Trækfugle:

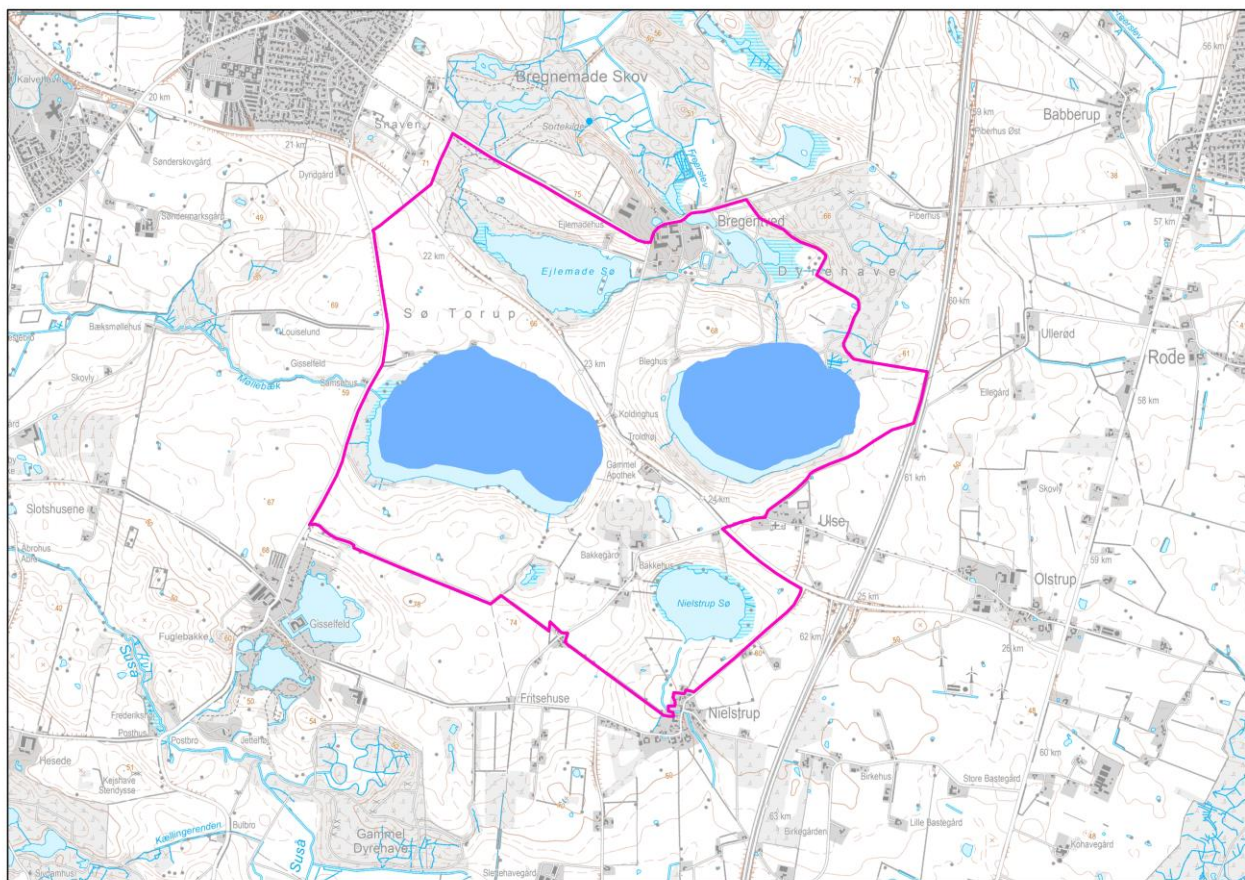
Grågås

Troldand

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 9. Naturtilstand af kortlagte naturtyper							
Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand					I alt
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	
3140	Kransnålalgesø	-	-	-	-	87 ha.	87 ha.
I alt		-	-	-	-	87 ha.	87 ha.

Bilag 4: Kortbilag

Afgrænsning af Natura 2000-område nr. 161 med kortlagte naturtyper (markeret med blå).

